

Huvudman

Marks kommun
markskommun@mark.se

Beslut

Datum 2025-12-05

Dnr SI 2025:5858

Sida **1 (9)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Tingvallaskolan i Marks kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den **13 april 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Marks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Marks kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att beslut om anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp fattas och motiveras utifrån varje enskild elevs behov. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över hur många beslut som rektorn har fattat gällande anpassad studiegång respektive placering i särskild undervisningsgrupp under innevarande läsår samt, om det finns, ge in två oidentifierade exempel på sådana beslut (3 kap. 11–12 §§ skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

2. Se till att elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmål vid skolenheten. Sammanställningen ska visa i vilka språk det finns behov av

studiehandledning, hur många elever som har behovet i dessa språk samt hur behovet tillgodoses (5 kap. 4 § skolförordningen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser frånvaroutredningar och förebyggande arbete för studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:5858) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har, utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys, inlett en tillsyn av Tingvallaskolan i Marks kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Tingvallaskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, förebyggande arbete för studiero, frånvaroutredningar och studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har dels genomförts i form av ett oanmält besök den 24 september, dels genom ett förannmält besök den 15 oktober. Under besöken har Skolinspektionen genomfört lektionsobservationer, dokumentgranskning samt intervjuer med elever, personal i elevhälsan och lärare. Därtill genomförde Skolinspektionen en digital intervju med rektorn den 16 oktober. Som underlag i tillsynen har Skolinspektionen även granskat central dokumentation för skolan samt gått igenom rektorns skriftliga beskrivningar av skolans verksamhet. Under tillsynen har huvudmannen yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt att huvudmannen inkommer med information om vilka elever vid Tingvallaskolan som under innevarande läsår får särskilt stöd. Informationen innefattar även uppgifter om när respektive elevs behov av att få sina stödbehov utreda inkom till rektorn, när eventuella utredningar om särskilt stöd påbörjats respektive avslutats samt datum för rektorns beslut om de aktuella eleverna efter genomförd utredning ska ges särskilt stöd eller inte. Skolinspektionen har utifrån bland annat inkommen information under intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn ställt frågor om utredningar av särskilt stöd påbörjas efter att anmälningar kommit in till rektorn/elevhälsan, om utredningarna inom rimlig tid färdigställs samt om rektorn därefter fattar beslut om att eleverna ska ges särskilt stöd, eller inte ges sådant stöd. I intervjuer beskriver personerna i de olika intervjugrupperna att dessa moment i stödarbetet genomförts.

Under besöket vid Tingvallaskolan granskade Skolinspektionen även skolans aktuella åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammen framgick bland annat uppgifter om vilka behov av särskilt stöd eleverna har, när insatserna ska följas upp samt att elever och vårdnadshavare medverkat i utarbetandet av åtgärdsprogrammen.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkom att en elev vid skolan har anpassad studiegång och två elever vid återkommande tillfällen ges undervisning i mindre grupp. Enligt rektorn är stödet i denna mindre grupp att beteckna som placering i särskild undervisningsgrupp för dessa elever (medan andra elever i gruppen är där lite mer oregelbundet), vilket även framgår av inskickad dokumentation. Rektorn har i åtgärdsprogram fattat beslut om särskilt stöd för dessa elever. Skolinspektionen har granskat åtgärdsprogrammen för dessa elever och då noterat att det inte finns något separat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp bilagt till åtgärdsprogrammen eller att det i åtgärdsprogrammet för respektive elev anges att eleven ska få särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp och/eller anpassad studiegång. Skolinspektionen har därför bett huvudmannen att inkomma med förtydligande om sådana beslut trots allt har fattats av rektorn. Huvudmannen har inkommit med ett sådant förtydligande och i det uppger rektorn att hon inte fattat beslut om anpassad studiegång eller placering i särskild undervisningsgrupp för någon av de aktuella eleverna.

Rektorn uppger vidare att det förberetts underlag för att fatta besluten men i samband med personalomsättning så förbisåg rektorn att följa upp detta och fatta besluten.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

I skollagen anges att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

I skollagen anges att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen).

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Utifrån ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att rektorn sett till att delar i arbetet med särskilt stöd uppfyller författningarnas krav. Detta då inget annat framkommit än att de elever som är i fortsatt behov av stöd för att nå målen för utbildningen, efter att extra anpassningar getts, får sina behov av särskilt stöd utredda och att rektorn därefter fattar beslut om att eleven ska ges särskilt stöd, alternativt inte ges sådant stöd. Därtill bedömer Skolinspektionen att skolans åtgärdsprogram är utarbetade i enlighet med kraven. Däremot bedömer Skolinspektionen att rektorn inte sett till att bestämmelserna i skollagen om att fatta beslut om anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp följs. Det framkommer i tillsynen att det finns en elev på skolan som har anpassad studiegång och två elever som vid återkommande tillfällen ges stöd i en grupp som är skild från deras ordinarie undervisningsgrupp (särskilt stöd i form av undervisning i särskild undervisningsgrupp). Rektorn har dock inte fattat beslut om detta, vilket är en brist i förhållande till författningarnas krav.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I svar på skriftliga frågor inför Skolinspektionens tillsyn har huvudmannen uppgett att det finns elever på Tingvallaskolan som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. I intervju med lärare och rektorn bekräftar de att det finns elever som har sådana behov, men som inte får studiehandledning. Skolinspektionen har skickat en begäran om förtydligande information kring hur många elever det rör sig om och på vilka språk de har behov av studiehandledning. Huvudmannen har då inkommit med information som anger att det är knappt tjugo elever som har behov av studiehandledning på språken mandarin, oromo, ukrainska och nyanja men som inte får det. Orsaken är bland annat att det inte funnits tillgång inom kommunen till personal som kan ge studiehandledning på dessa språk, uppger huvudmannen.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vidare framgår att en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Utifrån ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Marks kommun inte ser till att alla elever vid Tingvallaskolan med behov av studiehandledning på modersmålet får det. Detta då det framkommit i utredningen att det finns knappt tjugo elever på skolan med behov av studiehandledning på mandarin, ukrainska, oromo och nyanja som inte får det.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Marks kommuns verksamhet vid Tingvallaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet samt beslut om anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp. Det finns därför skäl att förelägga Marks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister**Frånvaroutredningar****Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I svar på de skriftliga frågor inför tillsynen som huvudmannen inkommit med uppger rektorn att lärare tar närvaro under alla lektioner och registrerar frånvaro i ett kommungemensamt system. Detta förfarande

bekräftas av lärare under intervjun. Därtill uppger rektorn i huvudmannens skriftliga information att ett sms skickas automatiskt till vårdnadshavare när det registreras ogiltig frånvaro för elever. Huvudmannen har också inkommit med dokumentation som visar att rektorn månadsvis sammanställer elevernas frånvaro. Vidare beskriver lärarna, elevhälsan och rektorn under intervju att skolan genomför utredningar i de fall elever har omfattande och återkommande frånvaro. Personal från elevhälsan berättar också att de genomför utredningen tillsammans med elever, vårdnadshavare och lärare.

I den information som huvudmannen gett in till Skolinspektionen inför tillsynen, samt i svar på begäran om kompletterande information, uppger huvudmannen att kommunen har en rutin som innebär att rektorn ska ge information till kommunen i de fall skolan gör utredningar av elevers frånvaro. I den kompletterande informationen uppger rektorn att det tidigare varit viss oklarhet rörande detta, men att det numera är klart att denna rutin gäller.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Under tillsynen har Skolinspektionen deltagit på ett flertal lektioner i olika årskurser. Elever i vissa klasser som Skolinspektionen intervjuat berättar

att det "ganska ofta" kan vara högljutt under delar av lektionerna medan elever i andra klasser berättar att det oftast är lugnt på deras lektioner. Elever i alla klasser uppger dock att lärarna alltid jobbar aktivt för att det ska bli lugnt i de fall ljudvolymen höjs och det blir stökigt. De berättar också att lärarna och eleverna gemensamt kommit överens om att när läraren gör vissa tecken, så betyder det att eleverna pratar för mycket och behöver bli tysta.

I svar på skriftliga frågor från Skolinspektionen beskriver rektorn att skolan har arbetat med flertalet åtgärder för att skapa förutsättningar för studiero. Rektorn har initierat ett arbete med ledarskap i klassrummet där stort fokus har varit på rutiner och att skapa en tydlig lektionsstruktur för eleverna, skriver hon. Lärarna berättar under intervju att de med nuvarande skolledning får ett bra stöd i att jobba förebyggande och åtgärdande för att skapa en god studiero. I enlighet med vad rektorn beskrivit innebär det bland annat att lärarna arbetar med tydliga rutiner och att skapa relationer med eleverna. Att det är mycket personal ute bland eleverna på rasterna skapar ett lugn som även bidrar till studiero, menar lärarna. Skolans socialpedagoger är också med under rasterna och tar då ansvar för att lösa konflikter som kan ha uppstått under rasterna, så att konflikterna inte fortsätter under lektionerna och påverkar studieron, berättar lärarna. Vidare berättar lärarna att de är noga med att eleverna ska ställa upp sig i ett led utanför klassrummen innan lektionen börjar. Detta för att skapa ett lugn inför lektionen. När lektionen sedan börjar tydliggör lärarna målen med lektionerna, hur länge eleverna ska jobba med olika arbetsuppgifter samt vilken ljudvolym som är acceptabel för vissa arbetsuppgifter. Det skapar förutsägbarhet och bidrar överlag till en god studiero, berättar lärarna.

Rättslig reglering

I skollagen anges att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Alice Odéen

Beslutsfattare
Signerat av: Alice Odéen

X Daniel Talje

Föredragande
Signerat av: Daniel Talje

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Pernilla Cederbom medverkat.